

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓHIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI
ÉRTÉKEZLET”-E TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,
ref. theol. tanár, felelős szerk. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára 10 fillér.

Felhívás.

Lapunknak e száma immár a második fél-
évből való. Olvasóink közül tehát azokat, kik egy
fél évre, vagy a második negyedévre fizettek
volt előre, kérjük, hogy a második félévre 2 koro-
nával, a harmadik negyedévre (jul.—okt.-ig)
1 koronával siessenek újra előfizetni. Július
hónap folyamán megküldjük még a lapot min-
den eddigi előfizetőnknek, de már azután csak
azoknak, kik a pénst a hátralevő időre is meg-
küldötték.

Kérjük szépen a leveleket is így czi-
mezni:

A „VASÁRNAP” KIADÓHIVATALÁNAK
KOLOZSVÁRT.

A „Vasárnap” kiadóhivatala.

Az igazság érdekében.

Nem állhatom meg, nagytiszteletű Szer-
kesztő Ur, hogy az igazság érdekében fel ne
szólaljak jelen soraimmal. Mondhatom, hogy
minden vasárnap s még hétköznap is, ha csak
érkezésem van, hűséges hallgatója vagyok a
tiszteletes urnak. Az istenházába mindig örömmel
megyek s onnan mindig örömmel megyek
haza, mert csak jót hallok, s megtanulom a
prédikációból, hogy az ember az Isten sege-
delme nélkül nem sokra mehet. És csak a

templomban látom be igazán azt is, hogy sok-
szor milyen hiáládatlanok vagyunk az Isten nagy
irgalmával szemben. Oh, pedig mekkora az
Isten irgalma, mekkora az ő szeretete mihoz-
zánk bűnös emberekhez.

De mondom, hogy a mult vasárnap még
sem ez az öröm, nem ez a nagy gyönyörűség
lopódzott be az én szívembe a tiszteletes ur
prédikációjából. Valami szuró töviset-éreztem,
a mint kijöttem a templomból és most azt aka-
rom kitépni onnan ebben a pár sorban, hogy
megkönnyebbüljön az én lelkem. Ez a szuró
tövis a tiszteletes ur prédikációja volt. Erősen
kiprédikálta a baptistákat és arra intette egész
egyházunkat, kicsinyet és nagyot egyaránt, hogy
őrizkedjünk a hamis prófétáktól. Én ugy gon-
dolom, hogy ez még sem volt igazság, hanem
igazságtalanság. Nem érdemelték ezt meg azok
az emberek.

Eleven baptistát én még csak kettőt lát-
tam teljes világ-életemben, a kik ide járogattak
a Kincses komám házához, de mondhatom, hogy
sem ezektől, sem a komáméktól, a kik azután
is folytatták azt a mesterséget, semmi rosszat
nem láttam, nem hallottam. Mire való volt akkor
a kiprédikálás? Az ördögöt nem jó a falra fes-
teni, azt mondják mi felénk, mert még megje-
lenik. Nehogy ugy járjon a tiszteletes ur is
velök.

Azt látom, hogy a komámék mióta a gyü-
lekezetbe járnak, mert már ugy mondják ma-
gukról, mikor összejönnek, a világ minden kin-
cséért vasárnap nem dolgoznának, hanem elő-
veszik a bibliát s azt olvassák, magyarázzák,

énekelnek, imádkoznak, hogy szinte mi unjuk meg, a míg kártyáztatunk a kapu előtti kis padon. Az alsó szomszédom pedig elhagyta a pálinka ivást, egy másik ember nem is pipál, csakhogy több ideje jusson az imádkozásra. Az anyuk természetesen mindkettőnek örvend, mert a dohány ára, s a pálinka ára megmarad sóra, szappanra, aztán jobban megakad a gyermekeken is egy-egy ruha darab. Ezért azt hiszem sem a tiszteletes ur, sem más nincs miért haragudjék. Bár ilyen lenne a községünkben minden ember, mert akkor Iczig zsidó bezárhatná a pálinkás boltját, de meg a határról sem veszne el hol egy fiók széna, hol egy kalangya gabona.

Az az egy igaz, nekem sem tetszik, hogy a mi bibliánkat olvassák, de nem a mi énekes könyvünkből énekelnek, hanem valami új éneket hozott nekik az űk főpapjuk. De ezek valami olyan cikornyások, hogy a multkor a feleségem koldus nótának vélte és a gyermektől kenyeret küldött ki a kapuba, hát azok a lelki koldusok énekeltek. Sok embernek az sem tetszik, hogy mindig este gyűlnek össze, mikor más jól aluszik. No, de hát ezek olyan hibák, hogy ha fontba tennők, a kompona mégis csak az ő javukra billenne. Ezért mondom, hogy nem volt igazság űket ócsárolni, éppen az Isten házában. Lehet, hogy a tiszteletes ur jobban tudja miért tette, de én a mennyire ismerem űket, az igazság érdekében, ezeket el kellett, hogy mondjam.

Még csupán az írom meg, nehogy a nagy-tiszteletű szerkesztő ur engem is közéjük sorozzon e soraik után. Isten látja lelkem, hogy én a mi református vallásunkat nem akarom

elhagyni, mert akkor a Krisztust is elhagynám. Megmaradok az én hitemben, melyben születtem.)*

Maradtam tisztelője:

Beke Károly,
presbyter.

Nem csüggedek.

*Nem csüggedek,
Míg szívemben él a hit,
Mert ez himni
És remélni megtanít.
Isten lakik tul az égnek
Fény sátrán,
Gondot visel, nem hagy soha
Se árván.*

*Nem csüggedek,
Ha szegénység vesz körül,
Keselyüként
Lelkem tépi szét örvül.
Isten lakik a magasba
Megsegít,*

*) Ki adtuk e levelet őszinte, nyílt és természetes hangjánál fogva, mert az igazság elől mi sem akarunk elzárkózni. A baptistákról nekünk is meg van a saját véleményünk, mely természetesen eltérő a levél írójának véleményétől. Lesz alkalmunk ezt kifejezni. Szerk.

TÁRCZA.

Köszöntelek.

Köszöntelek te áldott felkelő nap,
Áraszd szerte-széjjel sugáridot —
A természetben, — mely tőled erőt kap,
Sötét. — ha nem végzed utaidat.

Felköltödet itt mindig várja minden,
Még a legkisebb kicsiny fűszál is,
Mi gyöngyharmatos kis fejével hiven
Bólint imát feléd, égfelé már is.

Köszöntelek te hitemnek csillaga,
Áraszd jobban keblemben fényedet;
Mert itt alant nálad nélkül ballagva
Folytathatom csak gyarló léptemet.

Nyitva áll te előtted szívem lelkem,
Befogad — s veled hön ölelkezik;
Mással nem — de te veled majd föl lelem
A mivel e föld nem rendelkezik.

(Alsó-Sófalva.)

Biró Dénes.

A haza járó sirkő.

(Vége.)

Vigasztaltam, biztattam, aztán imádkoztam vele, hogy istennek irgalma könnyebbitse szenvedései terhét. Majd bucsut véve, távoztam a közbenjáróval. De utközben sem tudtam gondolataimat levenni a betegről. Olyan kimagyarázhatatlan különösnek tűnt fel előttem a betegség. Kérdezősködni kezdtem a közbenjárótól, a ki egyik távoli rokona volt, hogy hát mégis mikor, hogy, miből kezdődött a betegség? Nehézkesen vonakodva kezdett bele.

Hát bizony ajongam is mondani tiszteletes ur előtt, de — no ne kacagjon ki érte — bátyámnak valami ördögös betegsége van. Bizonyosan a gonosz szellemek gyötrik. Három hete, hogy a feleségének felállította a sirkövét. Ott sötétedett a temetőben. Meghült-e, megirtódzott-e? nem lehet tudni. Elég, hogy azóta még nem hunyta igazi álomra szemét. Mikor azt hiunők, hogy elaludt, hirtelen felül, kiábál: nyomjátok be az ajtót . . ne eresszétek be . . megint jó; ne hagyjatok, fekszik a sirkő a mellemre . . jaj, jaj, vegyétek le, kinyomja a lelkemet!

Aztán hátra esik az ágyban. A verejték cso-

Nem veszi le rólam áldó
Kezeit.

Nem csüggedek,
Ha tán nyomor beháloz
S leköt a föld
Érdek sujtó porához;
Mert az Isten felemel a
Magasba,
Ha szívemben él a hitnek
Szent szava.

Nem csüggedek,
Ha ellenség támadna.
Szívem vérén
Kár örvendve gázolna;
Mert az Isten akkor is csak
Velem van,
El nem hagyhat semmiféle
Viharban!

H. Szántó István.

Isten ígéje.

(Képpel.)

Szeretsz-e engemet?

Ján. XXI. 15—17.

Fölséges egy jelenet az, melyet mai ké-
pünk ábrázol. Ezzel háromszor jelent meg Jé-
zus az ő tanítványainak, minekutána feltámadott
volna a halálból (Ján. XXI. 14). Akár a tanít-
ványok lelkében lefolyt csodálatos látománo-

rog le róla kinjában. A hányan vagyunk, dörzsöl-
jük, suroljuk, s mikor magához jó és maga körül
lát, köszöni hogy levettük azt a nehéz sirkövet a
melléről.

Hát hogy kibeszéljek mindent, megtettük
már, a mit csak lehetett: öntettünk ónot Petre-
zselyemnével, abból is csak egy sirkő jött ki; a
temető 13 részéből éjfélkor tépett burjánba csom-
bolyított foghagymát tett a nagypataki tudós
asszony a köszüb alá; olvastattunk a vén oláh
pappal, de semmi sem használt.

Még talán a beszédjéből lehetne valamit
igazodni, hogy szürkületbe vagy egy sirkőről
irtódzott meg; de hát olyan sirkőről olvas félre-
beszélésében, a milyen nincs is a temetőben.
Hiszen az okos Székely Mózsinak nincs is sir-
köve, mégis sokszor kiabál ilyen formán: tolvaj
talán, megcsaltál; nem tettél ló irást — — jaj,
ismét jó — — látom — — látom — az van írva:

Csöndes a halálnak sirja,
Öreg Székely Mózes birja;
Élt — — éveket
S nyert örök életet,
Meggfutta futását
S itt várja Jézusát.“

Összerezentem, mikor ezeket hallottam.

kat vegyük, akár a testben föltámadott Jézus
valóságos megjelenését szemléljük e képen: az
eredmény mindkét esetben egy és ugyanaz: a
tanítványok tűzpróbája. Kiállják-e a próbát, vagy
nem? Folytatják-e a munkát, mit a Krisztus fél-
ben hagyott, vagy tétlenül állanak; fölépítik e
földön Isten országát, vagy a Mester halálával
mindennek vége van?

Ezek a kérdések foglalkoztatták, Jézus
halála után, a tanítványok lelkét. Ha a Krisz-
tusra, az ő fölséges, makula nélkül való életére
gondoltak; ha utolsó szavai: elmenvén tanítsa-
tok minden népeket. . . füleikbe csegették;
ha lelki szemeik elé varázsolták a sok jót, mit
a Mester cselekedett: olyan készek voltak kezei-
ket a munkára vetni, a Krisztust követni, az ő
igáját felvenni. De, ah, ott volt már felül a
Golgotha kereszttje; látták azon az isten-ember
nagy szenvedéseit, fájdalmas kinjait, látták a
szomorú véget, mi az ő nagy jóságának jutalma
lön: és ez a látomány gyenge, emberi szívő-
ket megremegtette, kedvüket a Krisztus köve-
tésétől elvette. Simon, Jónásnak fia, szeretsz-e
engemet? kérdi Megváltó a tanítványt, ki őt
háromszor már megtagadta vala. A heves lel-
kületű Simon igenlőleg felel, de a kérdés má-
sodszor és harmadszor is ismétlődik. Mignem
a tanítvány elszomorodva feleli: Uram, te min-
deneket tudsz, te tudod, hogy szerellek tégedet.
Monda néki Jézus: legeltesd az én juhaimat!

Ime, a próbára tett tanítvány biznyság
tétele. Nagy lelki harc, nagy küzdelem szülte
ezt a vallomást. De épen olyan nagy, olyan fel-
emelő volt a megbiztatás is: legeltesd az én
juhaimat!

Felvillant emlékezetemben Mózsi bának sirkövé-
ről való bözéde. Most már egészen tisztában
voltam a dologgal. X uram az, kire szegény Mózsi
bá bizta volt; de ő valami talekannal lekapartatta
az írást s felesége sirjához állította fel. Ez a kő
vándorol haza, a mikor X uram álomra hunyja
szemét. Ez nyomja rettenetesen mellét.

Épen haza értünk és azzal bocsátottam el a
kisérőt, hogy este felé még meglátogatam a bete-
get. Gondoltam, négy szem között tudtára adom,
hogy ismerem, mi nyomja az ő mellét és taná-
csolni fogom, hogy állítsuk azt a követ oda, a hol
megállapodik, a honnan vádolólaga vissza nem jár.

De fájdalom, elkéstem. A beteg délután ismét
elszenderülni látszott. És a kő ismét eljött. Oda-
feküdt lihegő mellére. Hiába dörzsölték most a
jó atyafiak. Nem tudták leemelni a nehéz követ,
melyet ők nem ismertek. Mind inkább és inkább
nyomta, fojtogatta, mignem kilehelte lelkét. —
Eltemettük.

Szegény Mózsi bának sirköve máig sincs,
de az a kő alighanem még a sirban is nyomja az
ezerszerte szánandó X uram mellét.

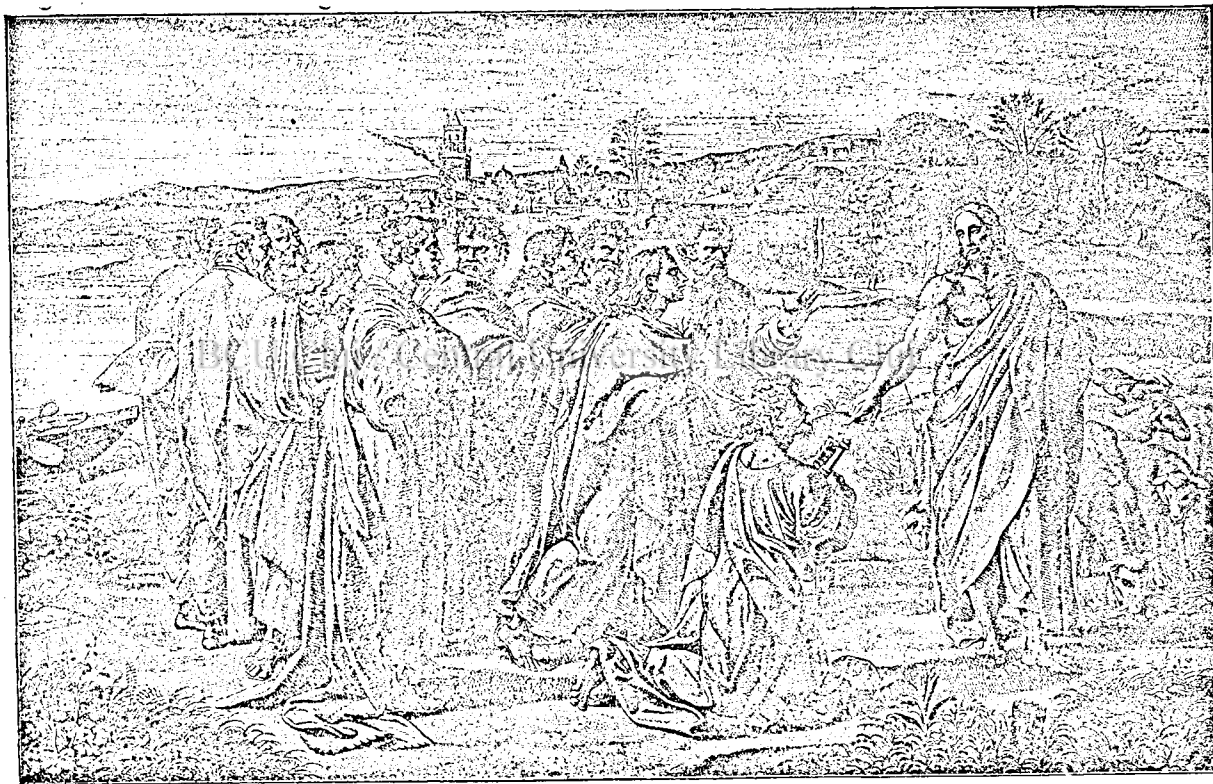
Pásztor.

Ha Krisztus igaz követői akarunk lenni, a Simon és a többi tanítványok lelki harcán, tűzpróbáján mindnyájunknak keresztül kell menni. A Krisztus mindennap felteszi nekünk is a kérdést: Szeretsz-e engemet? De, mi a felelettel legtöbbször adósok maradunk. Vagy úgy hallgatólag, csendesen elgondoljuk magunkban: hát hogyne szeretnők, hiszen azért vagyunk keresztények, azért járunk templomba, azért tartjuk meg a parancsolatokat, mert szeretjük a Krisztust.

De, a Krisztus a mi feleletünkkel nincsen megelégedve és másodszor is kérdi: Szeretsz-e engemet? Ha igen, akkor miért nem hisz segítségül engemet a te nyomoruságodnak idején? Miért jársz nálam nélkül; miért csüggedsz el minden kicsi bajban? Ah, te nem szeretsz engemet, mert, ha szeretnél hü volnál hozzám!

Aztán harmadszor is kérdi: Szeretsz-e engemet? Igen, igen, mi most is csak azt feleljük. Ime: nem orzunk, nem bántunk senkit, nem ülünk a csufolódók székibe, nem járunk a bűnösök útján . . . De, a Krisztus még ezen feleletünkkel sincs megelégedve, hanem azt mondja: Ha igazán szeretnétek, nemcsak hogy rosszat nem tennétek, hanem terjesztenétek az én országomat, legeltetnétek az én juhaimat. Ti volnátok a föld sava, a világ világossága! Igaz, Uram, igaz, mi nem ismerünk tégedet még eléggé, s így nem is szerethetünk igazán. Jövel azért és kérdjed szüntelen: Szeretsz-e engemet? Mignem Simonnal könnyes szemmel felelhetjük: Te tudod uram, hogy szeretünk Tégedet.

Vajda Ferencz.

Hazai krónika.

1902. júni. 30

Az országgyűlés munkálkodása. Apponyi Albert gróf képviselőházi elnök az utolsó ülésen jelentést terjesztett a Ház elé, melyben annak munkálkodásáról számol be. A jelentésből megtudjuk a következőket.

A király 1901. évi október 24-ére hívta össze az országgyűlést, a melynek első ülészakát ugyancsak királyi kézirattal 1902. június 20-án rekesztették be. A képviselőház megal-

ulásáig a horvát képviselőkkel együtt 445 megbízó levelet adtak be.

Lemondás, halálozás és ítéllettel történt megsemmisítés következtében megürsedett 24 képviselői hely, a melyekből új választás útján betöltöttek 21 kerületet; ez idő szerint üreseedésben van 3 választókerület.

Ebben az ülészakban a kormány 30 törvény javaslatot nyújtott be. Ezek közül beterveztett a miniszterelnök 3, a belügyminiszter 3, a földmívelésügyi miniszter 3, a honvédelmi miniszter 3, az igazságügyminiszter 3, a kereskedelmi miniszter 7, a pénzügyminiszter 7, a

kultuszminiszter 1 törvényjavaslatot, a melyek közül a képviselőház 26 javaslatot intézett el.

Végül megjegyzi az elnöki jelentés, hogy az első ülészakban a képviselőház összesen 127 ülést tartott.

Tehát, a mint látszik, a honatyák nem töltötték hiában az időt: a munkások munkálkodtak; a beszédek beszéltek, s a többiek hallgattak és szavaztak!

Tanulságok. Az utolsó népszámlálás eredményéből sok érdekes dolgot lehet megtudni, hogy tíz év alatt mi történt. A magyarság és a nemzetiségek, különösen az oláhság szaporodása tekintetében nem valami kedvező eredményt beszélnek a számok. Lássunk egy pár adatot tanulságul. Tíz évvel ezelőtt a magyarság száma a következő volt az alábbi megyékben:

	1890	1900
Esztergom m.	79.8 százalék	79.6 százalék
Somogy „	70.0 „	69.8 „
Békés „	73.1 „	72.3 „
Csik „	86.6 „	86.5 „
Háromszék „	85.2 „	85.1 „

Öt megyében tehát összesen 1.4% a magyarság térvesztése. Ez az 1.4% kerek számban 14 ezer magyarral jelent kevesebbet azon megyékben, a nemzetiségek javára.

Az oláhok szaporodását a következő számok mutatják:

	1890.	1900.
B.-Naszód megye	67.3 százalék	69.2 százalék
Fogarás „	89.3 „	90.2 „
Háromszék „	13.4 „	14.3 „
N.-Küküllő „	39.7 „	42.7 „
Torda-Aranyos m.	71.4 „	72.0 „
Kis-Küküllő „	49.1 „	50.8 „

A hat királyhágontuli vármegyében tehát csaknem teljes 10 százalékkal gyarapodott az oláh anyanyelvűek száma. A mi pedig számokban kifejezve ismét 15—20 ezer szaporulatot jelent a magyarság kárára. Az is látszik, hogy nemzetiségi tekintetben Erdély van leginkább megtámadva. Sándor János az új székely kormány biztos már megkezdette működését. Reméljük, hogy gondja lesz rá, hogy veszendőbe indult magyarnépünket megmenti.

Gál József. Ez az ur, kinek nevét ideirtuk nemzetiségére oláh, de 30 esztendő óta a magyar-nép jóbarátjának mutatta magát. Talán éppen magyar érzelmeit akarták jutalmazni akkor is, midőn kinevezték főrendiházi tagnak. Képzeltetni tehát, mennyire meglepte a világot, midőn a múlt héten, a szebeni ügyészség kezdeményezésére Gál József urnak budapesti kastélyában házkutatást tartottak és lefoglalták a „Cartea de aur“ (Aranykönyv) című oláh könyvet, mely a magyar állam ellen izgatást tartalmaz. Gál József ur megszeppenve, most nagyon erősítgeti, hogy ő milyen jó magyar érzelmű ember, és tagadja hogy köze volna az oláh izga-

tókhoz. Egyéb iránt a vizsgálat eredménye még nem tudható, s így mindenki azt hiheti felőle a mit jól esik.

Az új országház. Már annyira elkészült az új országház, hogy az őszi gyűléseket ott fogják megkezdeni. A képviselőház szeptember 15-én a főrendiház november végén költözködik át az új palotába. A képviselőház könyvtárának átszállítását az új országházba már meg is kezdték. Az új könyvtári helyiségekben mintegy 100.000 kötetnek van helye. Az új országházban pénteken tartották meg a végleges próbavilágítást. Ezen alkalommal 8730 darab izzólámpa égett, melyeknek világító ereje 152.464 gyertyafény. A képviselőház üléstermében 510 izzólámpa van, egyenkint 32 gyertyafényvel. A főbejárat előtt a napokban fogják elhelyezni a két ércbe öntött oroszlánt. Ez idő szerint a magyar országháznak nincsen párja széles e világon.

Krónikás.

Világkrónika.

Elmaradt koronázási ünnep. VII. Edwárd angol király koronázási ünnepét, a király nagy betegsége miatt, el kellett halasztani. Ezt a szomorú hírt az ünnepélyt megelőző napon adták tudtul, akkor, midőn a külső előkészületek mind megtörténtek és a sok külföldi vendég is jelen volt. A király vakbélgyulladásban szenvedett és operálni kellett. Az operáció, úgy mondják, jól sikerült és remény van a fölgógyulásra, mindazonáltal életben maradása bizonytalan. Ember tervez, Isten végez!

Szabad egyház, szabad államban. Franciaországban nagy dolgokra készülnek. Az új Combes-kormány nyíltan kiadta a jelszót: „Szabad egyház, szabad államban.“ Ez alatt azt értik, hogy az egyház semmi olyasba bele ne avatkozhat, a mi a vallási teret túllépi. Mindenekelőtt az iskolát akarják elvonni a klerikálizmustól. A katolikus papokat, a rendek tagjait, az apácákat végkép el akarják üzni az oktatás mezejéről. Vajjon, nem igen nagy fába vágja-e a francia kormány a fejszét? A katolicizmus igen nagy hatalom és aggodunk, hogy vajjon a francia szabadgondolkozás meg tud-e küzdeni vele.

Nem kell több ágyu. Németországban a híres Krupp-féle ágyugyárból 500 munkást bocsátottak el és két főműhelyet bezártak. A hadianyagok gyára, de különösen az ágyuk és ágyutalapatok műhelyének oly kevés a munkája, hogy nem volt érdemes üzemben tartani. A Krupp-arsenál tele van tüzérségi felszereléssel és torpedókkal, úgy hogy abból évtizedek szükségleteit fedezhetik. A németeknek tehát van elég ágyujuk.

Kitchener lord bucsuja Dél-Afrikából. Kitchener lord, a délafrikai angol hadsereg fővezére, a reája bízott nehéz feladat szerencsés befejezése után, a múlt hó 23-án utazott el Dél-Afrikából. Londonban nagy ünnepek között fogják átnyújtani a Fokföldiek disz kardját.

Albert szász király temetése azuralkodók és képviselők nagy részvéte mellett történt meg. A temetésen a mi királyunk is jelen volt. A szász királyi család katolikus vallású.

Egyházi élet.

Papválasztás. A székely-udvarhelyi első osztályu, püspöki vizsgálat alatt álló egyházközség tiszt. *Vajda Ferencz*, szászlónai ref. lelkész, a „Vasárnap“ főmunkatársát jun. hó 30-án papjául választotta.

Püspöki körut. A „Vasárnap“ 25. számában megemlékeztünk volt főtiszt. püspök ur külküllői egyházmegyei látogatásáról. Az ott felsorolt egyházakon kívül még a következő egyházakat látogatta meg a püspök ur: balavásár, kis- és nagykendi, egrestői, kóród-szentmártoni, szász-csávási, haranglábi, szőkefalvi egyházakat. Több helyen volt templom felavatás és mindenütt isteni tisztelet. Nem veszik rossz néven a többi egyházak, ha mi kettőt kiemelünk közülök és rámutatunk az igazi keresztyén életre, mely ott van. Az egyik a *balavásári*, a másik a *haranglábi* egyház. Az elsőben *Sámuel* Aladár, lapunk munkatársa vezetése mellett megteremtették a *szegény-árva* alapot; 2 másodikban lelkész nem lévén, ref. hiveinket *Wéér Györgyné*, szül. *Ugron* Margit valódi keresztyéni buzgósággal gondozza. Nem csak jó könyveket osztogat ki a nép között, hanem maga köré gyűjtve hasznos előadásaival ápolja a ref. hitet. Ime, egy főrangú hölgy az egyházépítés nagy munkájában. Vajha sokan követnék!

Az 1848. XX. tr. cz. végrehajtása. A kormány, mikor ez a kérdés a képviselőházban napirendre került, ajánlatot tett volt, hogy fokozatosan végrehajtsa az 1848. XX. tr. cikket. Az egyetemes konvent ennek értelmében most egy kimutatást terjesztett a kormány elé, egyelőre csak az öt egyházkerület költségeiről,

A kimutatás szerint Dunántul kér 53,500 koronát. A Dunamelléki egyházkerület 125,000 koronát, a Tiszáninneni kerület 25,500 koronát, a Tiszántuli kerület 50,000 koronát s Erdély 128,100 kor. Összesen 382,100 koronát, ebben az összegben benne foglaltatik a kerületi és megyei hivatalnokok fizetése s mindennemű közkormányzati költség. A „M. Sz.“ című ujság, mely ilyen dolgokban jól szokott értesülni, azt írja, hogy a „kormány hajlandó a kért összeget a jövő évi költségvetésbe felvenni.“ Ha ezt az összeget csakugyan megkapnák a kerületek: az egyházi adóteher ezzel is 11—15%-kal lenne kevesebb minden korona után. Nem sok, de ez is valami. Ez a segély lenne az 1848-ki XX. t.-cz. végrehajtásának első kezdete.

Gróf Tisza István gondnok. A nagyszalontai egyházmegye a Tisza Kálmán halálával megüre-

sedett gondnoki széket a napokban töltötte be. — Nem csak az apa iránti kegyelet, de érdeméinél fogva is, egyhangulag gróf Tisza Istvánt választották meg egyházmegyei gondnoknak. Munkálkodása legyen az egyházak javára.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület, néhaiboldog emlékü báró *Radák* Ádám hagyatékából, mint egyik végrendeleti örökös, 120 ezer korona örökséget kapott.

Apróságok,

az angol királyok életéből.

VII-ik Edward angol király ünnepélyes és világhírű pompával összekötött megkoronázásának jun. 26-án kellett megtörténni. Az isteni gondviselés másként határozott. A nagy betegség meggátolta a koronázási ünnep megtartását. Mindazonáltal elmondunk a szomorú sorsra jutott király életéből egy pár dolgot.

Még 1901. év január 22-én elfoglalta volt a trónt — mikor is Viktoria királyné az édes anyja meghalt. VII-ik Edward angol király 1841. nov. 9-én született és most 61 éves. A keresztelésére a Jordán vizéből hozott vizet használtak. Mint növendéket egyik tanára, Playfair nevelte, ki előadása után az elméletet gyakorlatilag is beszokta mutatni és ezért a gyárakba elvitte magával. Egy alkalommal megemlítette, hogy a megolvasztott ércz egy bizonyos hő fokon túl nem éveti meg az ember kezét, ha előlegesen a vízbe mártva bele dugja. Az előadás után egy gyárba vezette újból és az ott levő megolvadt érczre mutatva a tanár így szólt: Most Felség! ha hiszen a tudományban csupasz kézzel bele nyul és kiprecczel az izzó érczből. „Ha ön mondja megteszem“ volt a válasz. „Én pedig mondom, tegye meg.“ És a herczeg megtette. 1862. év tavaszán elment a szent földre, Palestinába. Több mint 700 évig zárva volt Jákok sirboltját Machepellában neki nyitották fel ismét. A kísérelül mellé adott dr. Stanley minden estve nemcsak előadást tartott az egyes nevezetesebb helyekről, hanem Husvét első napján a Tiberis tenger partján urvaországával is ellátta. Mint protestáns nemzet leendő királya nagy protestáns volt mindig. Mint welszi herczeg egy husvétii ünnep alkalmával Rómában volt. A husvétii ünnepekre, melyet rendkívüli nagy czeremoniával és fényvel ünnepelnek meg mindig, a világ minden részéből sokan sereglettek Rómába. A herczeg husvétii ünnepén az egyszerű kis angol templomba ment, megjegyezve: „A protestáns ember, ha Rómába megy, a rendesnél is inkább adjon kifejezést a protestáns voltának.“

VI-ik Edvárd angol királyról, VIII-ik Henrik fiáról van feljegyezve, hogy 1548-ban mint tíz éves gyermeket koronázták meg. A koronázás alkalmával az egyesült hármass királyság (Angolország, Skótország és Irland) jelöl, hogy mindhárom felett uralkodni fog, három kardot tettek elébe, mire így szólt: még egy hiányzik. A mellette levő előkelő urak nem értve mire céloz, megkérdezték, mi volna az. „A Biblia“. „Ez a

könyv“, szölt a herczeg, „a lélek kardja és elébb való mint azok ott. Az Isten arra rendelte, hogy az által vezetettve, a népek jóllétét munkáljuk. A nélkül a kard nélkül semmik vagyunk, nincs hatalmunk, nem tehetünk semmit. Az által vagyunk, a mik vagyunk. Manapság attól nyerünk minden hatalmat, kegyelmet, erényességet, üdvöt és minden isteni erőt.“ Ez a fiatal király csak 6 évig uralkodott.

Mikor a király 1871-ben nagy beteg volt, neje a legnagyobb önfeláldozással ápolta. Az igen könnyen veszélyessé válhatott hagymáz betegségből megfordult decz. 14-én. Ennek emlékére, az akkori welszi herczegnő, mostani királyné a Mária Magdaléná-ról nevezett templomba a kadétrára egy réz állványt készítettett, melyen a Biblia áll, ezt iratva rá: „Az Isten dicsőségére. Hálaáldozat az Ő kegyelméért. 1871. decz. 14-én Alexandra. „Az én nyomoruságomban segítségül hivatam az Urat és Ő meghallgatott engem.“

* * *

Az angol királyok koronázása igen nagy ünnepek között szokott történni. Az eskütétel a következő módon megy végbe: A király és királyné kíséretükkel a templomba vonulnak. Az oltár elé érve a királyi pár letérdel és imádkozik. Ezután a canterbury-i érsek a világ négy tája felé fordulva, mindenfelé kikiáltja:

Uraim, ime bemutatom a királyt, a birodalom kétségtelen királyát. Ezért ti mind, a kik eljöttetek e napon tiszteletére, elismeritek-e őt?

A közönség „Isten óvd a királyt“ kezdetű ének eléneklésével felel.

Az eskütétel szertartása azzal kezdődik, hogy a canterbury-i primás herczegérsek a következő kérdést intézi a királyhoz:

— Sir! Óhajtja felséged letenni az esküt!

A király feléli:

— Óhajtom.

A herczegérsek azután azt kerdezi a királytól, a ki kezében tartja a bibliát:

— Hajlandó ünnepélyesen megígérni és megesküdni, hogy Nagy-Britannia és Irország egyesült királyságának s a hozzátartozó országoknak népét a parlament statumainak s a birodalom törvényeinek és szokásainak megfelelően fogja kormányozni?

A király:

— Ünnepélyesen ígérem, hogy így teszek.

A herczegérsek:

— Akar-e ön, amennyire hatalmában áll, arra hatni, hogy valamennyi bíróságnál könyörületességgel osszanak törvényt és igazságot?

A király:

— Akarok!

A herczegérsek:

— Hajlandó-e, a mennyire hatalmában áll, Isten törvényeit, az evangéliumi hitvallást és a törvényben megerősített protestáns-református vallást épségben tartani? És hajlandó épségben tartani és érinthetlenségben megtartani az angol egyházat, ennek tanításait, istentiszteletét, fegyelmét és kormányzatát, úgy, a mint azt a törvény előírja? És hajlandó-e gondot viselni Anglia püspökeire és papságára s az egyháznak, amely

az ő gondjukra van bízva, minden jogát és privilegiumát a főnálló és a jövődő törvények értelmében megővni?

A király:

— Igérem, hogy mindezt megteszem.

A király erre fölkel székéről és a királyi kardot vívő lord mögött haladva, az oltárhoz lép. Az oltár lépcsőjén térde borul s jobbját ráteszi az evangéliumra, a melyet a primás nyujt neki, azután ezeket a szavakat mondja:

— Mindent, a mit az imént megígértem, teljesíteni akarom és megtartani, Isten engem úgy-segéljen!

A király ezután megsókolja a bibliát és aláírja az esküt.

* * *
Királyok élete éppen úgy, mint a szegény koldusoké Isten kezében van. Ki tudja vajjon VII. Edvard megéri-e azt az örömet, hogy a fényes angol koronát fejére tehesse? Mi mondjuk azt a Zsoltár íróval: „A királyok életének esztendeit szaporítsd meg, Uram!“ (Solt. LI. 7.)

Cs. Zs.

Vegyes hírek.

Uj lakó a királyi palotában. Régi vágya már a magyar nemzetnek, hogy a budai királyi palota állandó lakót kapjon, ha többet nem, legalább egy főherczeget, hogy ne tünjék fel olyan nagyon ridegen, hogy van ugyan királyi házunk, vannak főherczegünk, de magyar királyi herczegünk, az egy József főherczeget kivéve, nincs, és még kevésbbé van olyan, a ki a királyi palotát s ezzel a főváros társadalmi életét megelevenitené olyankor is, a mikor a király nem tartózkodik Budapesten. Közlebről a budavári királyi palotában huszonkét szobából álló lakást rendeztek bé fedelmi pompával. Most már bizonyos, hogy a magyar nemzet régi vágya teljesezésbe megy, mert ezen huszonkét szobából álló lakosztályba József Ágost főherczeg és családja költözik be, hogy állandó lakója legyen a várpalotának. Ezzel kapcsolatos az a hír is, hogy József Ágost főherczeget, a ki most a tavasszal lépett elő honvédhuszárnagygyá, a fővárosban fekvő első honvédhuszár-ezredbe fogják beosztani.

Huszonöt ember halála. Orsován óriási szerencsétlenség történt. A Dunán három nagy csónakot a dühöngő szélvihar oly erővel csapott a Baba-Kaidrei nevű sziklához, amely a Duna közepén emelkedik ki a vízből, hogy izzé-porrá zuzódott A csónakokban ülők, számszerint huszonötön ott veszték a Dunában.

Magyar ló győzelme. Péchy Andor versenyfutó lova a hamburgi nagy versenyen a német lovak elől, az első díjat nyerte el. A jutalom díj egy millió márka.

Magyarok Amerikában. Amerikában 147 ezer kőszénbányász közül 83,000 ember vesztette kenyerét, mert a bányákban a munkát megszüntették. Ebből a számból legalább hét-nyolcz ezer tőlünk szakadt ki.

A solferinói és custozzai csaták emléke. A Székesfehérvárott állomásozó 12-ik ulánuszred — kegyeletos szép ünnepet rendezett a solferinói és custozzai csaták emlékére. Solferinonál 1859 június 24-én a győzelmes francziák ellen vívott csatában a 12-ik ulánuszred 6. százada tüntette ki magát vitézségével, mikor is az ellenség hat ágyuját kerítették hatalmukba. A vitéz századot akkor báró Appel János őrnagy, jelenleg a sarajevoi 15-ik hadtest parancsnoka vezette. Báró Appelt ezen ütközetben egy gránátszilánk szemén találta, minek következtében bal szemét elvesztette. A derék őrnagy az ütközetben tanusított vitézségeért a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta. Az 1866 június 24-iki custozzai csatában báró Bechtolsheim Antal százados, jelenleg a zágrábi 13-ik hadtest parancsnoka vezette az ulánusokat s kicsiny seregével fenyves győzelmet aratott az olaszok felett, melyért a legmagasabb hadiérmet, a Mária Terézia-rendet kapta. Ezen nagy napok emlékét újították fel a derék hadfiak.

Luccheni a börtönben. Genfből azt írják, hogy Erzsébet királyné gyilkosa, Luccheni az ut bbi időben olyan erőszakosan viselkedik, hogy vasra kellett verni. A minap rárohant egyik őrére s meg is fojtja, hogy ha gyorsan ki nem szabadítják a kezéből.

Véres búcsú. A sopronmegyei Zarány községben a búcsú alkalmával a nép összetűzött a csendőrséggel. Egy legény kivette a csendőr kezéből a fegyvert, mire a csendőr társa fegyverével ama legényre lőtt többizben, de mindig mást talált. Egy leány meg is halt, négyen súlyosan megsebesültek. A felbőszült nép az egyik csendőrt agyba-főbe verte, a másik valahogy elmenekült. A verekedés, vérengzés mindig nagy bűn, de egy vallásos összejövettel alkalmával, még súlyosabb beszámítás alá esik.

Az ital. Menyhért Mihály malommunkás jól bepálinkázva összeveszett két társával s a nála levő kaszával mindkettőt oly súlyosan megsebesítette, hogy kórházba kellett szállítani őket. Azóta kijáznodott, szánja-bánja tettét és hiába védekezik azzal, hogy italos volt. Késő a szánom-bánom. Legyen sok embernek ez az eset okulására.

A fegyenc bosszuja. Zsasko Antal nyolcz esztendeig ült az illavai fegyházban emberölésért. De ez az idő — úgy látszik — nem törte meg a bűnös embert, mert alig hogy kiszabadult újra ölt. Nem is egy embert, hanem egy egész családot pusztított el a gonosztevő. Zsasko azért került volt a hüvösre, mert egy határpásztort, ki éjnek idején gabona lopáson csipte, megölt. Az esetet Pákh Ferenc és felesége látták s a törvényszéken is elmondották. Most, hogy a jó madár kiszabadult, az volt első dolga, hogy a két tanut eltegye láb alól. Meg is tette. Egy éjjel előbb Pakhot, azután a feleségét és két gyermekét ölte meg. A gyilkost elfogták. — Milyen szerencsétlen az ember hit nélkül.

József főherczeg riadója. József főherczeg, a ki az alcsuthi önkéntes tüzoltóságnak főparancsnoka, a minap próbára tette tüzoltóit. Bement a községbe s a főtéren riadót fuvott, hogy ez uton

győződjék meg arról, mennyi idő alatt készül fel a tüzoltó-szakasz. Három perczzel a fuvás után jelentkezett futva a helyettes főparancsnok Libits Adol udvari tanácsos, a ki nagy sietségében a tüzoltó zubbonyát is az utcán öltötte magára. Pár percz alatt minden oldalr l futva érkeztek a tüzoltók s 13 percz mult el a fuvástól addig, a mig a szakasz működésre készen állott. József főherczeg az összes adatokat jegyzékbe vette s miután minden tüzoltóját megszólításával tüntette ki, a nép lelkes éljenzése közt tért vissza kastélyába. Sok község tüzoltósága tanulhatna a derék alcsuthi tüzoltóktól.

A „Parádi-alapítvány“, melynek rendeltetése a a kiváló tanár emlékét őrizni kolozsvári ref. kollegiumunknál, mint értesülünk máris jóval meghaladta a 4000 koronát. Szép bizonyossága a tanítványok hálájának, de főleg Balogh Károly tanár ügybuzgalmának, ki ezt az egész akcziót vezette nagy odaadással Legyen neki elismerés érte.

A nagyváradai ref. egyház veszedelme czimen az „Egyetértés“ a következőket írja: A kálvinisták nagyváradai egyháza egykor a magyar református egyházak között a legelső helyet foglalta el. Főiskolája, mit Loránffy Zsuzsánna emeltetett a Kőrös-partján, sok ideig állott a virágzás tetőpontján. A sanyargatást, az üldözést dicsőségesen kiállotta ez az egyház, de a mai idők felekezeti viszonyait sinyli ez is, mint a többi nagy református gyülekezet s régi nagyságának ma már csak romjai vannak. Nincs semmiféle iskolája, nincsenek tudós tanárai, nincs hirneves nyomdája, mint egykor a dicső multban. Lélekszáma pedig a régmulthoz képest emelkedett s jelenleg Nagyváradon 14.984 református lélek van. Ámde e lélekszámmal szemben ebben a nagy egyházban csak két rendes-lelkész működik. A gimnáziumi, reál, kereskedelmi, polgári, elemi és másfélé iskolák ezerekre menő ref. növendékeit csak három hitoktató részesíti a vallástani oktatásban. A hiányos vallástanítás és a még hiányosabb lelkészi gondozás miatt bár a beköltözés igen nagy ma már, mégis úgy áll a dolog, hogy napról napra fogynak Nagyváradon a reformátusok. A mult hónapban is harmincz család lett katolikus. Az ismétlődő kitérések tevékenységre buzdítják most a nagyváradai ref. egyház vezető embereit, de aligha lesz erejük megküzdeni a nagy egyházakat fenyegető veszedelemmel, mert ez nem helyi, hanem országos jellegű veszedelem s orvoslása csak megfelelő országos egyházi törvények alkalmazásától várható — s hozzátehetjük: főleg pedig a hitélet óhajtott fellendülésétől. Mert ez a legfőbb gyógyszer!

